

ועוד בענין העלאת רמתו של הקצין

אין ספק שכדי להעלות את רמתו של הקצין בשירות-קבע יש להגיע תחילה ל"שיפור היש". יחד עם זאת, אם לא ניתן את הדעת גם על "איך לבנות קצין חדש" הרי שנעסוק ב"שיפור היש" בלבד. זאת לא רצוי, כאשר שיעור התחלופה של הקצינים הנו גבוה, אם להתחשב בתקופת השירות הקצרה של הקצינים שבשירות חובה.

תכניות החילול המוכרות כ"תכנית לקידום הקצין" קובעות מסגרת להתפתחותו האישית של הקצין ואינן באות במקום תכנית לקידום קצונה שתשרת שירות-קבע ממושך. הזדמנות יות שונות מנוצלות על-ידי מוסדות הצבא כדי להביא את הקצין לידי חתימה לשירות-קבע לתקופה ארוכה. החתמות מסוג זה הן פתרון זמניים המושפעים ממידת ההיצע והביקוש או מהזדקקות הרדית של הקצין והצבא.

דרושה תכנית לפיתוח קצונה

הצבא מצא פתרונות נאותים לאיוש תפקידי חוגרים בעלי-מקצוע באמצעות הכשרה קדם-צבאית. בענין הכשרת סגל קצינים נרכש ניסיון שהוכיח עצמו בפנימיה-הצבאית שליד בית-הספר-הריאלי בחיפה. שיטה זו מאפשרת הכשרת קצינים בעלי כושר גופני ורמת השכלה נאותים. אף כי מספר המסיימים הנו קטן

ואינו מספק את כל הצרכים, נראה שבחומתם לשירות-קבע לתקופה של שלוש שנים, יש סיכוי שחלק מהם ימשיך בשירות מספר שנים נוסף גם לאחר תום תקופה זו או יבחר בשירות צבאי ממושך.

נראה שחלק מהחומתים לשירות-קבע מבין בוגרי בית-הספר לקצינים הנו חסר השכלה תיכונית; על-כן יש לנקוט בצעדים כדי לעודד בעלי השכלה תיכונית להצטרף לשירות-קבע ובמקביל להמשיך ב"שיפור היש". קיימת הצעה להבטיח מראש לכל בוגר בית-הספר לקצינים, השכלה תיכונית בתום 3 שנות שירות-קבע.

העתודה האקדמאית מכשירה קצינים ברמת השכלה גבוהה. הדרישה הגוברת לניצולם בתפקידים אקדמאיים אינה מאפשרת שיבוצם כמפקדים ביחידות. מסיבה זו אינם תורמים כמעט מאומה להעלאת הרמה הכללית בצבא. למרבה הפליאה, אלה שקיבלו מצה"ל את האפשרות ללמוד ולרכוש השכלה ומעמד, כאשר בני גילם מילאו את חוק שירותם, אינם גלגלים להמשיך בשירות-קבע. אם תהיה דרישה מוגברת של לימוד במסגרת העתודה האקדמאית, רצוי לבדוק את האפשרות להתנות את דחית השירות בחתימה לשירות-קבע מסוים.

הרחבת ההשכלה והעמקת הידע

השכלה מיעימלית הכרחית לקצין הנה השכלה תיכונית. רק לקצינים מעטים ישנה אפשרות לרכוש השכלה זו במסגרת מבחנים חיצוניים.

לימודים במסגרת כזו נמשכים שנים מספר והם פשרה בין לימודים ועבודה. על-פי-רוב נעשה הלימוד במסגרת כזו על חשבון טיב העבודה ואופן מילוי התפקיד. הרחבת מסגרות-לימודים מרוכזות ומתן אפשרות לרכוש השכלה

תיכונית על חשבון הצבא, יתנו תמורה של יציבות בשירות, נוסף להעלאת רמת ההשכלה — דבר הרצוי מאוד לצבא בתקופה זו.

באשר להעמקת הידע — ההשתלמויות הקצרות הניתנות בצבא הן הכלי הטוב ביותר שנודע עד כה להגדלת המטען הרוחני של המשתתף בו. מתוך התעניינות שטחית בנושא נראה לי שההשתתפות אינה המוגינה, אף לא מספקת. ידוע עד כמה קשה הניתוק משגרת חיים יום-יומית. רצוי שהצבא יזמן להשתלמות מות כזו כל קצין אחת לשנה, לפחות. כי רק קצין משכיל ובעל ידיעות רחבות מהוה דוגמה ומופת לפקדיו ומביא בהכרח להודעות גדולה יותר עם מטרות לאומיות.

תנאי שירות

לכאורה אין קשר לנושא הנדון עם תנאי שירות. קצין-הקבע טרוד, בדרך-כלל, בעבודה או שנמצא בנסיעה בדרכו הביתה. הזמן לקריאה — מועט, הזמן שיכול להקדיש למשפחתו אף הוא מועט. קיום מועדון שבו תהיה אפשרות לבלות שעה קלה בפעילות חברתית כלשהי (סרט טוב, האזנה למוסיקה או הרצאה מענינת) יכול היה לסייע להפגת מתח-נפשי. מועדון כזה רצוי שיהיה גבול ממוסדות פעילות צבאית אחרת — כגון מסעדות, הועד למען החייל, אולם התוגה וכו' — כדי לתת מכסימום הנוחיות. יש לדאוג שיהיה מאורגן כך, שבמרוצת הזמן לא יהפוך את הקצונה לקבוצה נבדלת ומנותקת מהווי החיים האזרחיים.

לצבא הוצאת ספרים גדולה. מחירי הספרים דומים לאלה של הוצאות ספרים אחרות. על-כל-פנים — הם יקרים. קצין השוחר ספרות כללית אינו יכול לשאת בהוצאות של רכישת ספרים להם הוא נזקק להרחבת הידע המקצועי שלו; התוצאה היא שקצינים מוניהים את הידע "האזרחי". צבא המעונין בקצין משכיל, חייב לאפשר רכישת ספרים מוזלים או להעניק תוספת-שכר שתכסה לפחות את ההוצאות המיעימליות לרכישת ספרות מקצועית.

רם"נ ישראל